

temne otoke rušja in macesnov. Nevihtni valjar se je premaknil nekam nad Karavanke in sodra se je spremenila v droban dež. Gosta tema je ožila svet okrog mene, le občasni slabotni odsevi oddaljenih bliskov so ga za trenutke širili.

Vrnile so se misli, nič več moreče. Zdelo se mi je, da me je nevihta očistila, kot da je ozon izžgal iz mene vse slabo, ostalo je le, kar je čistega in dobrega. Rešitev problema, ki je prej nisem mogel najti, je zdaj ležala pred mano jasna, preprosta. Pomislil sem na prijatelje, precej jih je, in rad sem v njihovi družbi, na poti, v koči ali v navezi. Vendar me vsake toliko časa zagrabi, moram na pot sam, in to na tako, kakršna je bila nocojšnja. Zdaj bom spet nekaj časa zadovoljen z vsem, kar mi bo življenje prineslo.

SPOMIN NA BELE GROBOVE

IZTOK TOMAZIN

V slepečem žarkovju vročega poletnega sonca mi potne srage počasi polzijo po obrazu navzdol in puščajo na skali majhne, vlažne sledi. Valovi segretega zraka puhtijo iz ruševja in oči vidijo le migotajoče podobe. Dolga je pot po neskončnih meliščih. V temačnem kotlu, nad katerim se prevešajo stene, je prijetno hladno in naporna pot prepotenega telesa ostane le bežen utrinek, izgubljen v doživetju naslednjih trenutkov.

Telo in misli se za kratko, nepozabno uro spojijo s skalo, po lepih prehodih plezalne smeri se poganjam kvišku. Na grebenu spet srečam sonce, ki sedaj ne predstavlja več moreče vročine, pač pa vsezajemajočo svetlobo, ki obliva vrhove in tipa v mračne doline. Skoraj ves dan, do poznega večera poležavam na vrhu. Gora mi daje čutili svojo najlepšo podobo. S previdnimi, boječimi koraki vstopam v posvečene hrame najglobljih doživetij. Niti senca neugodja niti najmanjši strah ne zameglita čarobne domačnosti sredi Karavank.

Turoben zimski večer.

Osamljene snežinke leno poplesavajo nad mestom. Tiho, skoraj neopazno se iztrgajo iz teme, zdrsijo skozi prostor ožarjen od stotine bledih luči, nato pa se brezšumno stopijo s snežno odejo. Nizko na pobočjih ždijo gosti oblaki. Večerni pogovor na pri-

18. aprila je imel na valu 2 televizijski razgovor: Treba je varčevati z energijo, čim bolj je to možno. Nekaj smo za to že naredili, treba pa je narediti še več. Seveda morajo tako delati vsi.«

»Protestiramo, da sam državni poglavar na ta način prihaja v visoke gore, način, ki onečišča ozračje, in je jasno, da s tem škoduje.

Ob tem dogodku ponovno izjavljamo, da podpiramo državo pri njenih prizadevanjih za varstvo in upravljanje gorskega sveta, kakor je to zapisano v odloku št. 77/1281 od 22. nov. 1977 in potrjeno z ministrskim odlokom od 1. febr. 1979 in to takole: do 22. nov. 1980 omejiti dovoljenja za odlaganje turistov v višinah s helikopterjev ali avionov.«

T. O.

MAZEAUD ODGOVARJA

Poročali smo že o dokaj jedki Renardovi oceni Mazeaudove knjige »Everest 1978«. V »La Montagne et Alpinisme« za drugo trimesečje 1979 lahko beremo odgovor dr. Mazeauda, dolgoletnega francoskega državnega sekretarja za mladino in šport. Redakcija na začetku izjavlja, da jo je dr. Mazeaud prosil, naj njegov odgovor objavi, češ, ne zato, ker ga Renard graja, pač pa zaradi nekih zmot, ki so očitno nepošteno. Kritiku očita izmišljotine in premišljen namen, da bi škodoval avtorju.

»Pisal in napovedal sem, da bo uspeh naše ekspedicije uspeh celotnega moštva. Če kritik ne misli tako, je njegova stvar. Če ni bil prav informiran o mnenju predsednika Himalajskega komiteja (Robert Paragot, op. ured.) in o zadevah s trgovsko hišo Jamet, naj bi se bil natančneje informiral. Tako pa se je iz izmišljotin izcimila nedobrohotnost in celo nepoštenost.«

Ljubljennem kraju se razpleta kljub mrazu. Lenobno vzdušje potrjujejo misli na naslednji dan: zaspano jutro, počasno prebujanje v avtobusu, dolgo, predolgo dopoldne med sivimi zimovimi gimnazije, vožnja domov, prosto popoldne in na koncu spet večer, morebiti celo zidoben današnjemu. Sproščeni pogovor sredi razsvetljenega mesta, nad njim črna kupola noči, ki neutrudno sipa drobne snežinke. Da, tako bo jutri, čisto navaden zimski dan, izpolnjen z drobnimi zanimivostmi, ki ga ne bodo bistveno spremenile.

Kako zelo sem se motil ...

Še vedno se pogovarjava in snežinke še vedno nežno polnijo tanko belo odejo. Pristopi znanec in nama nekaj pripoveduje. Pustega večera v hipu ni več. Zaprepadena hitiva po blatni cesti, klobčič misli se vrti s peklensko naglico. Kaj nama je že rekel? »Zelenica ... plaz ... akcija ...« Besede kot kladivo udarjajo iz zmedenega toka občutkov. Saj nočeva verjeti, a potrjena zlovešča slutnja ne daje upa dvomu. Ozke tržiške ulice se mi še nikoli niso zdele tako dolge. Na vso moč tečem proti domu mimo redkih postav, ki se začudeno obračajo. Obleka in oprema se z največjo hitrostjo selita v nahrbtnik.

V ropotajočem hrošču se prebijamo proti Ljubelju. Praznino v mislih skromno napolnjuje le neopredelljivo pričakovanje, kot bi nezavedno hotel narediti prostor za veliko žalostno doživetje.

Vihar je prvi in edini pozdrav, ki nas spremlja na žičnico.

Strašno dolge so minute morečega pričakovanja, lebdenja v zraku, ki je prežet z mogočnim hrumenjem. Ostro rezilo mraza se bliska iz teme.

Nenadoma skozi zastor noči prodrejo komaj opazne lučke, svetilke prvih reševalcev. Tam, kjer njihova šibka svetloba kriči v temo, se je zgodila tragedija. Hip nato jih zakrije pobočje in le še slabotni odsev si utira pot do naših strmečih, pričakujočih pogledov. Na zgornji postaji žičnice srečamo le nekaj tovarišev. Par besed dokončno potrdi novico o nesreči. In nekaj metrov proč leži na tleh podolgovat zavoj, zamotan v odeje. Človek ...

Tečemo navzdol proti plazu.

Slabotni žarki baterijskih svetilk se obupano borijo s temo in gostimi oblaki snega, ki se vrtinčijo vsenaokrog. Pridruživa se klobčiču teles, ki se trudoma pomika navzgor. Naše roke krčevito oklepajo zdaj ledeno hladni roki, zdaj otrdeli nogi, uklenjeni v rdeča smučarska čevlja. Glasno sopeč pehamo truplo skozi zamete navzgor. Priprte oči topo buljijo predse in veke jih komaj branijo bolečih ledenih drobcev, ki sikajo iz teme. Noč, vihar in napor že v kali zatrejo vse misli, le trdna volja doseči zavetje, je močnejša. Vihar pa rjove in bučni ples ledenih zrn biča obraze. Okrog nas je noč, črni vseobsegajoči nič in vse. Nekje zgoraj je zavetje, ki se mu počasi približujemo in nekje še bolj daleč zgoraj, na strmih pobočjih sedaj navzočih le v slutnjah, drhte in se kopičijo nove mogočne snežne gmote. Morda že drve nad nas nevidne v svoji grozljivi neustavljivosti, da si danes še drugič vzamejo davek.

Na koncu Mazeaud zavrne očitek, da je »zlorabil svojo vplivno funkcijo nekdanjega državnega sekretarja«, in pravi: »Namenoma nisem iskal podpore državnih oblasti, da bi vnaprej onemogočil tak očitek. Svetujem vam torej: Premislite v bodoče, a to velja za slehernega kritika, ki je vreden tega imena, kakšna je vaša odgovornost in ne prestopajte meja na tak način, kajti sicer ne boste dobili samo odgovora, ampak se boste morali zagovarjati pred sodiščem.«

Redakcija je k odgovoru dr. Mazeauda pristavila pripombo kritika Vincenta Renarda, v kateri prosi bralce, naj mu oprostite napakico v citatih. Obenem pa svetuje tistim, ki niso hoteli pogrešiti 52 frankov z nakupom Mazeaudove knjige »Everest 78« pa bi hoteli jasneje videti, naj si izposodijo Mazeaudovo knjigo v knjižnici CAF in naj s posebno pazljivostjo preberemo str. 71 in 98. »Sicer pa, najvažneje je to, da se o tem ne govori,« zabrusi na koncu Renard.

T. O.

WILLI UNSOELD

Zadnja leta je to znamenito ime redkeje odmevalo v alpinistični javnosti, pred leti pa je nastopal kot eden najaktivnejših ameriških alpinistov. Sicer pa je ostal zapisan goram do zadnjega. 52 let starega je 4. marca 1979 zagnil plaz pri sestopu z Mount Ranier v državi Washington. Vodil je na Mt. Rainer skupino študentov. Pri 3300 m se je ozračje nenavadno segrelo, na kar je prišel še topel dež, dovolj, da so se prožili plazovi. Z vodnikom je našel smrt v plazu tudi eden od študentov.

Willi Unsoeld je po vsem svetu priznan himalaist. Leta 1949 je skušal priti na Nilkanto v Garhvalu. Pri tem je odkril Nanda Devi in dejal: »To je najlepša gora na svetu.« Po

Toda nič se ne zgodi. Ko smo spet v zavetju, olajšanje ni popolno. Gora miruje in si debeli svoj usodni beli plašč. Sedaj ležita v zavetju na tleh dva podolgovata zavoja, zamotana v odeje. Še bolj me zazebe, ko ju opazujem. Mi pa za danes odhajamo, zakaj nesmiselno je vztrajati v sovražnem okolju zahrbtni noči in tvegati nove žrtve. Spet se potopimo v gluho temo, na silovito gugajočih se stolih žičnice zdrsimo v dolino, proč od mraza in viharja, v drugo noč. Ta je čisto drugačna — mirna in spokojna dolinska noč, kakršne nam skoraj neopazno polnijo življenje. V globokem spancu za nekaj kratkih ur ugasnejo grozljivi vtisi.

Drugi dan.

Navsezgodaj začenjamo žalostni delavnik. Obraz narave je prav tako sovražen kot včeraj, nova je le svetloba, ki še bolj daje čutiti besnenje elementov.

Vsi vemo, da upanja že zdavnaj ni več, a se vseeno znova spopadamo s snegom. Morda za tisto upanje, ki še tli v srcih ljudi, katerih svojci so uklenjeni v ledenih grobovih nekje pod nami. Saj resničnost je preveč strašna, da bi jo lahko takoj doumeli in se sprijaznili z njo.

Tanke kovinske sonde zabadamo globoko v sneg. V začetku napeto pričakovanje se sprevrtača v enolično prizadevanje. Le malo upamo, da bomo uspeli. Skupaj z drugimi tovariši stojim v vrsti, čakamo na začetek. Povelju sledijo desetine rok, tanke kovinske palice se zavrtajo v belino, nato se roke vzdignejo, stopimo korak naprej in vse se ponovi. Premišljudem, kako blizu smo nesrečnikom, morda ležijo le čevelj ali dva globoko v snegu tik ob nas in le nemočna prizadetost si daje duška v vnetem iskanju. Sneg pa neizprosno naletava.

Najbolj izkušeni in previdni že opozarjajo. Vedno pogosteje se oziram k dvema drobnima pikama, ki čepita v varnem zavetju visoko nad nami, zraven poti glavnega plazu. Njun klic bi pomenil, da se je utrgal nov plaz in drvi nad nas, saj smo točno na njegovi uničujoči poti. Prav živo si predstavljam, kako bi se ob usodnem znamenju pognali v tek na življenje in smrt v zavetje na nasprotnem pobočju. Gotovo ga ne bi vsi dosegli. Toda gora miruje, le grozi vedno bolj. Brez nove nesreče dočakamo večer. Zamišljeno opazujemo uspeh celodnevnega iskanja. Na postaji žičnice, kjer čakamo na vrnitev v dolino, leži v akiju truplo zavito v odeje, le temnomodri smučarski čevlji gledajo izpod njih. Če nam bo nesrečna usoda naklonjena, se bo žalostni prizor še dvakrat ponovil...

Tretji dan.

Megla, veter in sneg. Iskanje se nadaljuje. Snežna odeja je vse debelejša in možnosti za uspeh se manjšajo. Narašča pa napetost spričo grozeče nevarnosti novih plazov. Dobrodušni kosmatinci še vedno prizadevno vohljajo in kopljejo v globoke zamete. Za njimi pridemo mi in s počasno natančnostjo, z enakomernimi upajočimi kretnjami zabadamo sonde v globoko belino. Med utrujajočim, bolj in bolj enoličnim delom se večkrat zalotim pri sanjarjenju o poletju. Kako prijetno se je sredi megle, viharja in snega prepuščati opojnim spominom in znova podoživljati shranjena doživetja. Za ne-

tej gori je dal ime svoji hčerki. Leta 1954 je bil poskušal priti na Makalu, leta 1960 je prišel na Mašerbrum, 7821 m, v Karakorumu. S Tomom Hornbeinom je leta 1963 po zahodnem grebenu prišel na Everest. Močno je ozebel, izgubil zaradi ozeblin vse prste na nogah, vendar gora ni opustil.

Leta 1976 je vodil indo-ameriško ekspedicijo na Nanda Devi, preplezal severozahodno steno in severni greben. Njegova hčerka Nanda Devi je umrla za embolijo v višini 7400 m. Oče je hotel priti na vrh s svojo hčerjo.

W. Unsoeld je bil profesor primerjalne teologije na Evergreen State College v Olympii (Washington). Poleg tega pa je bil od leta 1962 do 1967 direktor »Peace Corps« v Nepalu in direktor mednarodne agencije za razvoj, od leta 1967 do 1970 pa podpredsednik te agencije.

T. O.

POSEBNOSTI KAVKAZA

Emilio Sperenzi je v »Alpin.« 1979/6 na kratko označil posebnosti Kavkaza, gorovja, ki je za Evropo pravzaprav blizu, a je ohranil z alpinističnega stališča značaj prvobitnosti in do neke mere mikavnost skoraj zaprtega sveta. Z geografskega stališča teče meja med Evropo in Azijo severno od glavnega grebena, zato je ostal važen most med Črnim in Kaspijskim morjem. »Kavkazija« je prehodno gorovje za vzhod in zahod, za sever in jug, nekakšno zgodovinsko zavetje ljudstev in jezikov, ki bi bili drugod že davno izginili. Tu so se ohranili stari časi vse do antike, Kavkaz je pravi jezikovni labirint na naši zemlji. Značilno za gorstvo je dejstvo, da so doline vzporedne z glavnim gorskim grebenom, prečnih dolin pa skoraj ni. Tudi dolini Baksam in Dombai se končata z zatrepom, ne predreta pa gorstva v celoti. Vojaško in gospodarsko je zato toliko bolj važna gru-

kaj bežnih minut se vrnejo dnevi in dnevi poležavanja po samotnih grebenih, uživanja narave, samote in sebe, dnevi, ko sem se gori približal kot še nikoli poprej. Kazala mi je svoj najlepši obraz in morda za zmerom navezala nase.

Šele sedaj pa sem spoznal njen drugi obraz, surov, neizprosni. V njenih zaledenelih grobovih so uklenjena otrpla trupla...

Bliža se tretji večer. Množica svežih, globoko doživetih vtisov vedno bolj sili k razmišljanju. Propad nečesa velikega, skrivnostnega in težko dojemljivega zmerom pušča jasne sledi v doživetju samem in kasneje v spominih. In le kaj je bolj skrivnostno, zanimivo kot življenje, bivanje. Znanost nam ga skuša razgaliti, prodirati v vedno večje podrobnosti. Nove in nove tančice neznanega se počasi odstirajo, a obdano s formulami, strokovnimi izrazi, teorijami in domnevami ni še prav nič izgubilo v svoji enkratnosti in skrivnostni nedojemljivosti. Rojstvo, rast, gibanje, razmnoževanje... in na koncu propadanje. ŽIVLJENJE, čudovito, tako vsakdanje in obenem nedojemljivo. Nekoč pa ugasne utrip bivanja, obnemijo zgovorna usta narave, nekdanj živahni gibi postanejo le še mrtva nepremičnost. Preprosti besedici skušata povedati vse: življenje in smrt. Med njima zeva globoka praznina, ko jo skušaš dojeti, uide nekam v neskončnost. Morda sem to praznino prvič boleče zaznal že včeraj, morda šele danes, ko pravkar odpiramo petega izmed šestih belih grobov.

Negibni, prazno blede obraz, katerega za zmerom otrdele poteze komaj kažejo brezupno borbo zadnjih trenutkov. V mrazu in smrti otrdeli udje, zaledeneli lasje, ki so morda nekoč živahno valoali v vetru. Modrikaste ustnice in med njimi strjeni sneg, ki je zadušil zadnje, nikoli slišane glasove.

Neizbrisna podoba me spremlja v poznem večeru, ko se vračamo v zavetje doline uživati kratke ure nočnega počitka.

Četrty dan.

Hladno, toda popolnoma jasno jutro. Zasnežene strmine se spokojno iskrijo iz blede modrine. Mirne, vzvišene poteze gore vzbujajo upanje, da bo danes zadnji dan reševalne akcije. Gora se predstavlja v čisto novi podobi, kot da bi s svojo hladno lepoto lahko še izbrisala spomine na tragedijo, ki se je odigrala v meglenem, viharinem popoldnevu pred tremi dnevi. Veliko novega snega je zapadlo od tedaj in polne bele vesine še vedno mirujejo, čakajo. Pred začetkom današnjega iskanja bo nujno odstreliti najbolj grozeče plazove. Zato se že navsezgodaj zberemo na nasprotnem pobočju. Vojaki pripravljajo top, reševalci čakamo in opazujemo.

Po prvi oglušujoči detonaciji se speče strmine prebudijo. Sneženi slap se izpod vršnega grebena z neverjetno hitrostjo požene v dolino. Skoraj na vsak strel sledi kipeči beli pajčolan, v mogočnem razposajenem plesu zdrvi prek sten in po grapah navzdol.

Puhteči oblaki zvrtničenih snežnih mas s svojo oddaljeno divjoto lepoto dajo slutiti vso nakopičeno uničevalno moč. Spremljajo jih desetine naših strmečih pogledov. Ko je čudovita, čeprav danes umetno povzročena predstava narave končana, se spustimo

zinska cesta iz Ordžonikdzeja v Tbilisi čez sedlo Križ (med Kazbekom in Tebulos-Mta). Alpinistično je Kavkaz zanimiv po dolžini vsaj 300 km in širini 15 km (od Zahodnega Kavkaza do rajona Zei). Alpinistična srčika Kavkaza je gorska skupina Bezengi: na površini 20 km × 20 km je 33 vrhov nad 4000 m, 7 vrhov pa nad 5000, med njimi Dych-tau in Koštan-Tau. Seveda — kavkaške gore niso odprte kakor Alpe in najbrž tudi zlepa ne bodo. Celih 100 let sta bili v Kavkazu Evropi znani le dve gori: Elbrus in Kazbek. Obe je leta 1868 pred več kot 110 leti odkril W. Freshfield. Potem so prihajali Nemci, Švicarji in Italijani, vendar je Kavkaz še danes nekakšno pragerovlje, ki alpinistu ponuja prvobitne užitke pri odkrivanju doslej neodkritega sveta.

T. O.

DANAŠNJI ALPINIZEM ALI ISKANJE NJEGOVE IDENTITETE

Na XX. mednarodnem srečanju alpinistov je bila ena izmed dopoldanskih tem na festivalu v Trentu tudi gornja. Henri Agresti, v zadnjih letih ena najbolj vidnih osebnosti francoskega alpinizma, je o tem v »La Montagne et Alpinisme« 1979/2 zapisal pomembne misli o alpinizmu, ki že več kot sto let povezuje ta športni pojav z idejnostjo in filozofijo, s tem pa daje tudi celotnemu planinstvu posebno mesto v človekovem prizadevanju za popolnejši način izrabe prostega časa in uravnovešene življenja.

Matinejo je uvedla Silvia Metzeltin Buscaini, velika alpinistka, prijateljica naše pokojne Barbke Lipovšek-Ščetinin. Opredelila je alpinizem »sub specie« filozofije kot »iskanje alternativnega alpinizma«, mimogrede pa je razložila tudi svoje stališče do finansiranja ekspedicij. Navzoča alpinistična publika je z večjim interesom sprejela pojem »alternativni alpinizem«. Razgovor o tem — po Agrestijevem mnenju — ni potekal po osred-

na plaz. Vsi upamo, da zadnjič, vendar se je snežna odeja že tako zdebela, da gremo na delo s prav majhnim upanjem.

Čisto po naključju nam uspe odkriti zadnjega izmed belih grobov. Mnogo globlji je od vseh drugih. Ozka, globoka luknja skopana v trdno zbite snežne gmote in negibno telo v belem objemu čisto na dnu vsiljujeta morečo, nepremagljivo tesnobo usodnega dogodka. Iskanje je končano, zadnji prizor se za vselej vtisne v spomin.

Silen zračni pritisk enega sproženih plazov je poškodoval žičnico, zato sestopamo peš. Žalostna procesija se v kačastih vijugah spušča v dolino. Prebijamo se med ogromnimi kepami in zameti razoranega pobočja, po katerem so še pred nekaj urami drveli plazovi. Za nami so štirje zimski dnevi. Minili so kot tiha mora. Jaz pa se sprašujem, kdaj si bom spet upal sam v pobeljeno goro.

Komaj štirinajst dni pozneje sem spet pod na novo zasneženimi ostenji Begunjščice Neustavljiva želja po samotnih vzponih me je znova prignala. Dobro vem, da mi ne bodo prihranjene minute in morda celo ure nepopisnega strahu med vzpenjanjem po strmih žlebovih in zasneženih vesinah, katere bodo vedno znova grozile, da v hrumečem plesu pogoltnejo in uklenejo v beli grob predrznega vsiljivca. Sveže zapadli sneg in jasni spomini na štiri dneve bližnje preteklosti strah samo še stopnjujejo. Nočem si še priznati, da sem tukaj tudi zaradi tega. Očitki samomorilskih nagnjenj in neodgovornosti me ne prizadenejo več. Zazdaj poznam samo malo lepših in vrednejših stvari, kot je zmaga nad lastnim strahom in slabostmi. Prav v kritičnih, mejnih situacijah se najbolje zavedaš sebe, svojega bivanja in slabosti. Tedaj spoznaš in odkriješ skrite, najvrednejše moči, ki ti poglabljajo veselje do preprostega dejstva, da sploh obstajaš, srečo ob zavesti, da se na novo odkrivaš. Pazljivo bereš intimne strani svoje knjige in spoznaviš, da mnogih sploh nikoli nisi odprl. In pišejo se tudi nova, čudovita bogata poglavja. Zato sem tukaj, kjer konice derez in okla cepina škrtajo v krhkem ledu, kjer se včasih korak globoko udara v zlovešče donečo skorjo klozastega snega, kjer se hromeči strah in zanosno veselje včasih združita v eno.

Vroč poletni dan. Sam sestopam po melišču. Zadnja krpa umazanega snega sameva sredi sivih skal in dehtečega ruševja na usodnem kraju. Spomini se spet zajedajo v opojna doživetja današnjega dne. Nekoliko so že zabrisani, a njihova tragična moč še ni oslavela. Pesem viharja, negotovi koraki, utrujeni, toda pričakujoči pogledi uprti v sneg, pretresljiv prizor, ko se odgrne beli zastor in počasi oblikuje glavo, roko... človeka, mrtvo bitje sredi hladne beline.

njem vprašanju, pač pa je takoj zavil v skrajnosti: prvi govornik G. Mario — bil je šest let v samostanu Zen na Japonskem — je izjavil, da »gore ne morejo odgovoriti na ta vprašanja«. Treba se je, je dejal, posvetiti filozofiji, zato pa je potreben »Učitelj« in treba je iti »stran od sveta«. Čudaštvo? Kadarkoli že, ta intonacija je bila neumestna (Op. ur.) Vtis je popravil B. Amy, ki je terjal definicijo alpinizma, govoril o nevarnosti, ki mu preté, in o tem, da vse to lahko popravijo le alpinisti sami. Če to ne bodo storili, se bodo vmešali drugi, rezultat pa nam nikakor ne bo v veselje. Ta intonacija je zadela žebelj na glavo, vendar do sproščene debate in prišlo, sledili so si le referati, ki jih ni bilo možno ustavljati in — do pravega razgovora ni prišlo. Govorniki so — kakor vsa leta nazaj v Trentu — govorili italijansko, nemško in francosko, simultanelega prevajanja pa ni bilo. Ni čudno, če je bila pozornost avditorija kmalu trdo preizkušana. Poleg tega nekateri govorniki niso opazili, kaj je kdo sogovornikov že povedal. »Debata« se je torej zmašila iz ponavljanja in dolgoveznosti, ki sploh niso bile v zvezi s predmetom.

Je bilo tedaj to srečanje le samo sebi namen? Gotovo ne. Razumljivo, da tisti iz samostana Zen dvorane ni potegnil za seboj; svoj delež za to ima tudi organizacija. Kje je ostalo simultano prevajanje? Vendar so bile zanimive izjeme: R. Cassin, A. Roch, Loulou Boulaz... , toda tudi ti so pravzaprav imeli le monologe.

Agresti sklepa: Istovetnost alpinizma? Predlogi mož, ki imajo za seboj vso alpinistično pot, lahko govoré o marsičem, vendar je vse nekam enolično: vihrave strasti mladih, jasni načrti zrelih, hrepenenje in dolgočasje starih let... Pisano življenje od ene generacije do druge, morebiti tudi od ene do druge dežele, vendar v bistvu eno in isto pri vseh in povsod, če izvzamemo verski eksotizem in filozofsko obrobje.

Če moramo iskati pamet in modrost, ni treba v kloster Zen, da se zavarujemo pred

Spomin na bele grobove topo klujuva v zavesti. Želim si, da bi ga za zmerom pogoltnilo brezno pozabe. Močna je ta želja, vendar ena izmed tistih, za katere trdno vem, da se mi ne bodo nikoli izpolnile.

Pripis: Članek sem napisal v spomin na tragični dogodek 2. 1. 1977, ko je plaz s pobočij Begunjščice zasul skupino učencev in učiteljev iz šolskega industrijskega centra Iskre v Kranju. Življenja štirih učencev in dveh učiteljev so se končala v smrtonosnem obljemu. Reševalna akcija oziroma iskanje ponesrečencev je trajalo štiri dni, večinoma v zelo slabih razmerah.

IZ ZAPISKOV O LPP

BOŽO JORDAN

Loško planinsko pot (LPP) so pripravili za 1000-letnico Škofje Loke. Odprli so jo v Škofji Loki pred Martinovo hišo oziroma občino. Slavnostni govornik je bil dr. Miha Potočnik, predsednik PZS. To je bilo v nedeljo 25. marca 1973. Po tem slavnostnem delu je večina krenila na Lubnik, na predzadnjo točko poti, ker je zadnja Škofjeloški muzej, ki je zares vreden oglada. V planinskem domu se je slavlje nadaljevalo. Pridni planinci — bodoči transverzalisti — so izpolnili željo zapisano ob poti, si nadeli poleno na rame in ga odnesli do doma. Naš vrli predsednik je nesel kar dva.

Dan je bil lep in smo zavili mimo Zalubnikarja do Tomaža. Bilo je le še malo snega. Odtisnili smo si tretji žig. Pohiteli smo še do cerkve, kjer je dober razgled. Imenitno so izbrane točke poti, če so vse take. Morda nas je prav ta radovednost gnala, da bi pot do konca spoznali.

Križna gora. Vas s spomenikom. Z nje ni kaj posebnega razgleda, je pa s slemena južno proti cerkvi (Sv. Križ, 670 m). Kako blizu je Tomaž, ko vmes ne bi bilo Selščice! Čepulje: neke težave z žigom, ker je imela gostilna poseben obratovalni čas, Savinjčanom neznan. Je pa v Zabrevkah brez njega in domačija je odprta od zore do mraka. Tu te na hiši opozori še »G«, da je tudi žig gorenjske partizanske poti. S poti se splašča iti do Mohorja (951 m). Na razgled te opozori tudi tablica. Od tu sva zapustila markacije, pa tudi cesto na drugem travniku in jo ubrala v Topolje. Imela sva srečo, videla sva, kako pripravljajo kopo za kuhanje oglja. Skuhajo ga kake tri kope na leto. Bukovega primanjkuje, pa tudi kostonjev gre v promet. Še malo pa smo v Selcah. Predno prideš na cesto, je lepo urejeno in zasajeno pokopališče.

truščem in zmešnjavo. Ali ne bi mogli do samote tudi v Alpah, v »okcidentalnem kloštru«?

Ali so naše vrednosti zares v stiski? Če so, nikar ne bežimo iz njih, ostanimo sredi vrtinca. Debata je bolj ali manj zmedeno povedala tole: Alpinizem je kot pravi kulturni pojav obenem z drugimi človeškimi imenitnimi in mikavnimi pojavi prav tako nekakšna igra s steklenimi biseri, ki včasih tudi dopolnjuje smisel naših nepopolnih existenc. — Če pomislim na podobne debate v prvem desetletju Trenta, ki sem jim bil sam priča, moram reči, da je Agresti zadel »žebljico na glavico«. Sicer pa pogosto velja tisti stari rek: Nil novi sub sole — nič novega pod soncem.

T. O.

VELIKE SPREMEMBE ALI ALPSKI STIL

Spričo nove plezalske opreme in tehnike je plezanje v zaledenelih stenah že v procesu velikih sprememb. Poročila iz Pirenejev, iz Alp, iz Anglije, Amerike, poročila o alpskem stilu v najvišjih gorah na svetu, vse to naznanja nekaj, kar je že med nami, naj si priznamo ali ne. Odpira se nova doba. Stara pesem, večna pesem! Pa še tista: Kvaliteta pride iz množice. Pomislimo, kako se je pomnožilo število alpinistov v zadnjih 30 letih, in še posebej v zadnjih desetih. Ni čuda, če iz teh »kvantitet« zrasejo neslutene kvalitete. Ni daleč čas, ko bodo klasične »himalajske karavane« odmrle. Danes v vseh velikih alpinističnih sredinah odmeva »alpski stil« v Himalaji — »brez kisika« že zastareva. Ekspedicijske stotnije nosačev bo požrla grobnica zgodovine prav tako. kakor tiste karavane na Mont Blancu, katere so organizirali v prvi alpinistični dobi evropskega višinskega prvaka. Tisti, ki na tihem še računajo, da se bodo velike ekspedicije